

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาเป็นรูปแบบในการดำเนินงาน มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สำรวจสภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ระยะที่ 2 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา และระยะที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.48$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 1.28$) โรงเรียนจึงได้จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนานักเรียนนักศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ระดมความคิดเห็นในการวางแผนกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งในที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัด ด้านความกตัญญูตเวที และด้านการละเว้นจากสารเสพติดและการพนัน

2. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครู และจัดกิจกรรมอบรมให้กับนักเรียนนักศึกษา ดังนี้

2.1 การดำเนินการพัฒนาครูด้วยการไปศึกษาดูงาน พบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา ทำให้ครูอาจารย์เกิดแนวคิด แนวทางการพัฒนานักเรียน ตระหนักถึงประโยชน์และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความตระหนัก มีความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคน พัฒนาเยาวชนของชาติ

2.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหาร ครู อาจารย์เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการดำเนินการด้วยการวางมาตรการ รูปแบบและวิธีการต่างๆ ควบคู่ไปกับแนวทางและวิธีการพัฒนานักเรียน ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความตระหนักถึงประโยชน์และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน และมีความเชื่อมั่นว่าการได้เข้าร่วมอบรม จะเกิดแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน

2.3 การอบรมนักเรียนนักศึกษาด้วยกิจกรรมต่างๆ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เชื่อฟังครู อาจารย์ เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์

2.3.1 การเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษา ทำให้นักเรียน นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ ในทิศทางที่ดีขึ้น คือ ด้านการละเว้นจากสิ่งเสพติด และอบายมุข ด้านความซื่อสัตย์/ประหยัด ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และด้านความอดทนอดกลั้น

2.3.2 การจัดกิจกรรมคนดีศรีฟ้าทอง กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกถึงการทำความดี และมีความกระตือรือร้นในการจดบันทึกลงในสมุดระเบียบสะสมความดี ทั้งที่อยู่ที่บ้านและการมาเรียน

2.3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง ภายในและภายนอก โดยเฉพาะสังคมเพื่อนของนักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทำตามแฟชั่นนิยม เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน การแต่งกายที่ล่อแหลม และการติดสื่อลามกอนาจาร ซึ่งทำให้นักเรียนนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายมีขวัญกำลังใจและมีความมั่นใจในการประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียนรู้ ขอมรับเงื่อนไข กฎกติกาในการเรียนการสอน

2.3.4 การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการที่จะได้เข้าไปพบปะพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา และแสดงความเป็นกันเอง มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี ทั้งการมาเรียน การเข้าเรียน การแต่งกาย

2.3.5 การจัดกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาพัฒนาตนเองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนร่วม ตลอดจนตระหนักและให้ความสำคัญของกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

3. ผลการประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก นักเรียนนักศึกษามีพฤติกรรมความมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีประเด็นที่ยังเป็นปัญหาพัฒนาได้น้อย คือ ความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบในการมาโรงเรียนให้ทันเวลาเคารพธงชาติ การส่งงานครูให้ทันเวลา และด้านความมีระเบียบวินัย ในการแต่งกาย การปล่อยเสื้อลอยชายสวมใส่กางเกงขาเดบ เป็นต้น

อภิปรายผล

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ คือ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี และการประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ทำให้เกิดผลการพัฒนา และมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา

จากรายงานประเมินตนเองของโรงเรียน และจากการประเมินตนเองของนักเรียนนักศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ พบว่า สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากรายงานประเมินตนเองของโรงเรียนพบมากในปัญหาพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ และด้านความมีระเบียบวินัย และจากการประเมินตนเองของนักเรียนนักศึกษา พบว่า ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ประชุม ปรึกษาหารือ ถึงสภาพปัญหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการ แก้ไข และพัฒนา โดยที่ประชุมได้กำหนดให้ผู้ร่วมวิจัยไปศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ แล้วกลับมาจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนา โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม และตระหนักถึงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนนักศึกษา ให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิด

ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาการเรียนขาดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพสังคมในปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหาเงินใช้จ่ายในครอบครัว จนหลงลืมที่จะให้เวลากับลูก นิยมส่งเงินให้ลูกแทนการเลี้ยงดู ขาดการอบรมปมนิสัยไม่ฝึกนิสัยความรับผิดชอบให้เกิดกับลูกหลานอย่างจริงจัง ส่งผลให้เด็กขาดความรับผิดชอบ มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ ขาดความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. (2550 : ๑๑) ที่กล่าวว่า คนไทยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การให้คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นคนและการยึดหลักธรรมในการดำรงชีวิตเริ่มเสื่อมถอยลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่มีน้อย และสอดคล้องกับ วิชัย กฤษกลาง (2546 : 98 - 99) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ คือ พ่อแม่ส่วนมากไม่มีเวลาดูแลบุตรเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจบีบรัดตัวต้องทำงานนอกบ้าน ปล่อยให้เด็กอยู่กับคนแก่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้เด็กขาดความอบอุ่นและไม่ค่อยเชื่อฟังคนแก่เนื่องจากมีปัญหาช่องว่างระหว่างวัยมาก เมื่อมีปัญหาเด็กมักเลือกปรึกษาเพื่อนมากกว่าปรึกษาพ่อแม่หรือครู จึงถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ตลอดจนครูมีภาระงานมาก ทำให้ขาดการควบคุมดูแลพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่อง บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ควรใช้เวลาใกล้ชิดบุตรหลานของตนเองให้มากขึ้น ซึ่ง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526 : 262) จึงเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกครองดูแลและการฝึกวินัยให้กับเด็กนักเรียน เด็กจะเติบโตเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

2. ผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์

2.1 ผลการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ประชุมและได้ลงความเห็นว่าจะมีการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน นักศึกษา ทำให้ครูอาจารย์เกิดแนวคิด แนวทางการพัฒนานักเรียน ตระหนักถึงประโยชน์และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดตระหนัก มีความเชื่อมั่นว่าโรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคน พัฒนาเยาวชนของชาติ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า การไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ระบบบริหารจัดการที่ดี ก่อให้เกิดผลดีทั้งครูและนักเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารได้รับทราบกลยุทธ์ วิธีการในการที่จะบริหารจัดการนักเรียน นักศึกษาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยที่อาศัยผู้ร่วมงานที่ดีและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือพัฒนาผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันครูผู้ปฏิบัติการสอนก็จะได้เปิดโลกทัศน์และ

มุมมองใหม่ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดแนวร่วมในการที่จะพัฒนาองค์กรของตนเองให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ควงเดียน พันธุมนาวิน (2524 : 63 - 67) กล่าวว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่าง ไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่แตกต่างไปจากเดิม การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วย กระบวนการดังกล่าว จะทำให้มีความคิดกว้างขวาง และเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่กับตนเอง

การศึกษาฐานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยนี้ นับว่าได้ประโยชน์ต่อการพัฒนาครู ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนนักศึกษาและด้านอื่นๆ เพราะผู้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาฐานจะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากศึกษาบริบทของโรงเรียนอื่น แนวทางการปฏิบัติงานของการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงาน แนวทางการป้องกันและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และได้เสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมืออันดีระหว่างองค์กร

2.2 ผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยใช้กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปพัฒนานักเรียน จากการอบรมทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความตระหนักถึงประโยชน์และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน และมีความเชื่อมั่นว่าการได้เข้าร่วมอบรมจะเกิดแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน ซึ่งผลการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อมั่น และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นหนทางหรือแนวทางหนึ่งที่จะสามารถนำไปสู่การพัฒนานักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีได้ เพราะเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เกิดแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน สอดคล้องกับ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543 : 1 - 2) กล่าวว่า การสร้างคุณธรรมก็คือ การสร้างให้คนเป็นคนดีนั่นเอง การสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดีต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหรือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ หลายคนเข้าใจผิดคิดว่าถ้าจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม ก็ต้องให้เรียนวิชาที่ว่าด้วยศีลธรรม จริยธรรม ตามหลักของศาสนา มาก ๆ และในขณะเดียวกันการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ได้ข้อสรุปและแนวทางการพัฒนานักเรียนนักศึกษาโดยใช้กิจกรรมต่างๆเข้ามาใช้ในการพัฒนานักเรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมคนดีศรีฟ้าทอง กิจกรรมการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับการเรียนการสอน เป็นต้น สอดคล้องกับ สุขะมุขี เรืองอ่อน (2549 : 1 - 3) ที่กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมที่จะต้องปลูกฝังให้กับผู้เรียน และให้การส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกต่างๆใน

การดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างเต็มที่ โดยครูควรจัดกิจกรรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

ผลการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีในครั้งนี้นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรครูเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี (2550 : 114 - 115) ได้สรุปประโยชน์ของการประชุมและการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนส่วนมากเกิดความตระหนักในปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมและเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการบริหารจัดการเรียนการสอนและมีความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.3 การฝึกอบรม

วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี

2.3.1 ผลการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติตนเป็นคนดีของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนของสังคม มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคมและมีความประหยัดอดออมมากขึ้น สอดคล้องกับการแนวทางการพัฒนาของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 63 – 67) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมเกี่ยวกับการใช้การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดความคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการยกระดับจิตใจของเด็กนั้น อาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง และคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไปโดยง่าย เพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก

ผลการเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษา ทำให้นักเรียนนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆ ในทิศทางที่ดีขึ้น และ พบว่าหลังจากดำเนินกิจกรรม นักเรียนมีพฤติกรรมความมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุด คือ ด้านการละเว้นจากสิ่งเสพติดและอบายมุข ด้านความซื่อสัตย์/ประหยัด ด้านความกตัญญูกตเวทิตา ด้านความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ และด้านความอดทนอดกลั้น สอดคล้องกับ วิรัช เสวตศิลป์ และ ราตรี นันทสุคนธ์ (2548 : 161 - 169) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างวัด โรงเรียน ครอบครัวและชุมชน :กรณีศึกษา ชุมชนวัดธารน้ำไหล พบว่าการจัดโครงการความร่วมมือระหว่างวัด โรงเรียนครอบครัวและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบโดยให้ชื่อโครงการนี้ว่า โครงการเข้าค่ายพุทธ นักเรียนพึงพอใจเกี่ยวกับบรรยากาศ

และสถานที่จัดอบรม วิทยากรผู้ให้ การอบรม ความรู้ที่ได้รับจากการอบรม และความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ได้รับในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่น ๆ อาทิ อุปกรณ์ในการพักผ่อน อาหารและ เครื่องดื่ม เอกสาร วันเวลาในการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในระดับมากประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ จากการเข้าร่วมโครงการ ได้ฝึกความอดทนมีสมาธิในการดำเนินงาน จิตใจสงบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยและรู้จักอดทนอดกลั้น เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิต และรู้จักตนเองมากขึ้น ได้รับความรู้ เกี่ยวกับประวัติของสวนโมกข์ฯ และหลักธรรมต่างๆ และเกิดจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มากขึ้น ควรมีการจัดอบรมในลักษณะนี้อีก และสอดคล้องกับ จรัล แก้วเป็ง (2546 : 42 - 73) ได้วิจัย เรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านภาวะธรรม โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านภาวะธรรมนักเรียนโรงเรียน เชียงคำวิทยาคม อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ภาวะธรรมที่มีต่อพระพุทธ พระ ธรรม และพระสงฆ์ ภาวะธรรมที่มีต่อครูอาจารย์ภาวะธรรมที่มีต่อเพื่อน และภาวะธรรมที่มีต่อ ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ควรใช้โครงการอบรมให้ความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมด้านภาวะธรรม โครงการประกวดมารยาทไทย โครงการเพื่อนเตือนเพื่อนและโครงการพี่เตือนน้อง

2.3.2 ผลการจัดกิจกรรมคนดีศรีฟ้าทอง

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดให้นักเรียนนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้น ปวช. 1 โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ที่เข้าร่วมกิจกรรมคนดีศรีฟ้าทอง ได้ แสดงออกถึงการกระทำความดี และมีความกระตือรือร้นในการจดบันทึกลงในสมุดกระเบียนสะสม ความดี ทั้งที่อยู่ที่บ้านและการมาเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะให้นักเรียนนักศึกษาทำความดีนั้น สิ่ง สำคัญคือการฝึกให้นักเรียนนักศึกษาทำความดีจากจุดเล็กๆ ทำบ่อยๆ จนเกิดเป็นนิสัย ก็จะกลายเป็น ความเคยชิน และสุดท้ายจะกลายเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาเอง แต่การฝึกฝน ในการทำความดีบางครั้งผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ และผู้ปกครองก็จำเป็นต้องมีการวางเงื่อนไขในการฝึก ปฏิบัติ ซึ่งการฝึกฝนให้นักเรียนนักศึกษาเป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นหน้าที่ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์สอดคล้องกับแนวความคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : โปสเตอร์). ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึด คุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชน ให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย 8 คุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

ผลการจัดกิจกรรมคนดีศรีฟ้าทอง นักเรียนนักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีความ กระตือรือร้นในการจดบันทึกลงในสมุดกระเบียนสะสมความดี ทั้งที่อยู่ที่บ้านและการมาเรียน

ขณะเดียวกันครูที่ปรึกษาได้กล่าวคำชมเชยนักเรียนนักศึกษาที่ทำความดีในเรื่องต่างๆ พร้อมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม ให้คำแนะนำกับนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะการช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครองเวลาที่นักเรียนนักศึกษาวางจากการเรียน ซึ่งการดำเนินการของกิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยกำลังขับเคลื่อนจากครูที่ปรึกษาในการดูแล สนับสนุนและส่งเสริม สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ นวลศรี (2547 : 75 - 84). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนห้วยหินวิทยาคม พบว่า 1) ระดับคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง 2) แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และสร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ของคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

2.3.3 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนนักศึกษา เพราะสังคมปัจจุบันทำให้นักเรียนนักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง ภายในและภายนอก โดยเฉพาะสังคมเพื่อนของนักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมทำตามแฟชั่นนิยม เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน การแต่งกายที่ล่อแหลม และการติดสื่อลามกอนาจาร เป็นต้น สอดคล้องกับ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.(2549 : 1) ได้กล่าวว่า โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นห่างเหินและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง จึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การนิยมซื้อสินค้าราคาแพง การเสพและดื่มของมีนเมา การเที่ยวกลางคืนตามสถานเริงรมย์และสถานบันเทิง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า เป็นหน้าที่ของครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และทุกๆฝ่าย ในการปลูกฝัง สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนนักศึกษายู่เสมอ และมากที่สุด ทำให้นักเรียนเกิดความคิดว่าเป็นเรื่องปกติ ดังที่ กรมสามัญศึกษา.(2542 : 1) กล่าวว่า ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้ไปเป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไร้ขีดด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมประเทศชาติต่อไป

ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม พบว่า นักเรียนนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายมีขวัญกำลังใจและความมั่นใจในการประพฤติตนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียนรู้ ยอมรับเงื่อนไข กฎกติกาในการเรียนการสอน สอดคล้อง พระครูนิวติ์วิริยคุณ (โปธาวิชัย) (2549 : 72 - 79) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การกำหนดระเบียบปฏิบัติและการควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นว่า วิธีที่ดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ กิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การกำหนดระเบียบปฏิบัติ และการควบคุมการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน แนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของครูคือ บุคลากรทุกคนของโรงเรียนต้องร่วมมือกันอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าที่ดำเนินการในปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนคือ ครูผู้สอนควรใส่ใจต่อการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ให้ขวัญกำลังใจแก่นักเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงามและให้นักเรียนมีส่วนร่วม กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครูควรควบคุมระเบียบวินัยให้เคร่งครัดกว่าปัจจุบัน และควรมอบหมายให้นักเรียนควบคุมกันเอง

2.3.4 ผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดให้ทุกวันพุธ ในคาบที่ 6 เป็นคาบกิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาจะต้องเข้าพบปะ พูดคุยกับนักเรียนนักศึกษา ให้การแนะนำ ชี้แจง และได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับทราบปัญหาของนักเรียนนักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปหาวิธีการแก้ไขปัญหามาเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หากครูที่ปรึกษาสามารถเข้าไปศึกษาพูดคุยกับนักเรียนนักศึกษา เข้าถึงนักเรียนนักศึกษา ซึ่งบางครั้งการดำเนินการดังกล่าวอาจจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการ จนนักเรียนนักศึกษาเกิดความมั่นใจ ไว้ใจ เชื่อใจ และยอมรับครูที่ปรึกษา เมื่อถึงจุดนี้ก็เป็นหน้าที่ครูที่ปรึกษาจะใช้โอกาสดังกล่าวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ สอดคล้องกับ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550 : 7 – 8) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมในเด็กย่อมสามารถกระทำได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เท่าที่สติปัญญาของเด็กจะเรียนรู้ และคุณธรรมที่นำมาพัฒนาย่อมต้องไม่ยากเกินไปในการฝึกฝน เช่น ความมีระเบียบวินัย ความเมตตา กรุณา ความ

เอื้อเพื่อพ่อแม่ และการประหยัด เป็นต้น และสอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา .(2542 : 1) ที่กล่าวว่า ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวังนั้นๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมประเทศชาติต่อไป

ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า จากการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่านักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการที่จะได้เข้าไปพบปะพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา และแสดงความเป็นกันเอง มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี ทั้งการมาเรียน การเข้าเรียน การแต่งกาย เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู มีน้ำใจให้การช่วยเหลืออาจารย์ที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมต่างๆเป็นอย่างดี

2.3.5 ผลการจัดกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และการรับรู้ข่าวสารจากทางโรงเรียน และตระหนักถึงความสำคัญของการมาร่วมกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกถึง 3 สถาบันหลักที่ชาวไทยทุกคนพึงปฏิบัติและให้ความเคารพ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยได้กำหนดให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม อย่างน้อยร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการเข้าแถวเคารพธงชาติ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว จะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาได้ เพราะการดำเนินชีวิตของนักเรียนนักศึกษาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก นักเรียนนักศึกษา ประมาณ 60 – 70 เปอร์เซ็นต์ อาศัยอยู่กับตา ยาย ญาติ และอยู่หอพักตามลำพัง ทำให้นักเรียนมีอิสระมาก เมื่อเจอกับสิ่งขั้วจากอบายมุขต่างๆ การคบเพื่อนต่างเพศ หากนักเรียนจิตใจไม่เข้มแข็งพอก็จะทำให้หลงไปกับสิ่งขั้วจากอบายมุขต่างๆเหล่านั้น ดังนั้นการกำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ ก็เป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ ฝึกให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีระเบียบวินัยในตนเอง ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็จะได้รับฟังข่าวสารต่างๆ จากครูที่ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ข่าวสารประจำวัน สอดคล้องกับแนวความคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550: 2) ที่กล่าวว่า จากข่าวที่ปรากฏตามสื่อมวลชน จำนวน ไม่น้อยสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอย่างน่าตกใจ เช่น ข่าวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การใช้ความรุนแรงทะเลาะวิวาทถึงขั้นเสียชีวิต การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยไร้แก่นสาร จนอาจนำไปสู่การประกอบคดีอาชญากรรม เป็นต้น และจากข้อมูลของ โครงการเฝ้าระวังสถานการณ์เด็กไทยของสถาบันรามจิตติ พบว่า ปัจจุบันยังอยู่ใน

สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงหลายด้าน เนื่องจากเด็กไทยต้องเผชิญอยู่กับความอ่อนแอของครอบครัว การเที่ยวกลางคืน คีฬาสุรา สูบบุหรี่ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ถูกทำร้ายทางเพศ และถูกล่อลวงไปในทางผิดแม้ว่าสาเหตุของการประพฤติดังกล่าวจะมาจากหลายสาเหตุ แต่หากระบบการศึกษามีพลังที่เข้มแข็งเพียงพอก็อาจจะสร้างเกราะป้องกันจิตใจของเยาวชนไม่ให้กระทำผิดคิดร้ายและมีจิตใจที่มุ่งกระทำความดีได้ ในสภาพความเป็นจริงย่อมมีเยาวชนคนรุ่นใหม่ผ่านเข้าสู่ระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องรุ่นแล้วรุ่นเล่า หากผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้รับรู้ว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรเกิดขึ้นในระบบการจัดการศึกษาและระบบการเรียนการสอนแล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมสิ่งเหล่านั้นในทันที ย่อมจะเป็นทางช่วยพัฒนาเยาวชนรุ่นต่อไปให้เป็นคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ได้ทางหนึ่ง

ผลการดำเนินกิจกรรมการอบรมหน้าเสา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.56 ตระหนักและให้ความสำคัญของกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ทำให้นักเรียนนักศึกษา ได้พัฒนาตนเองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนร่วม เป็นที่ต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ ภาณีชญา ชมสุวรรณ (2548 : 53 - 55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน พบว่า คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน จำแนกตามประเภทธุรกิจ เรียงลำดับ ดังนี้ ธุรกิจบริการและธุรกิจการจัดจำหน่ายมีความต้องการระดับมากที่สุด ธุรกิจการผลิตมีความต้องการระดับมาก คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประเภทธุรกิจบริการ ได้แก่ รู้รักสามัคคี พากเพียรอดทน เสริมสร้างคนดีและชื่อเสียงสุจริต คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประเภทธุรกิจการจัดจำหน่าย ได้แก่ ชื่อสัตย์สุจริต เรียงร้อยไมตรีและพากเพียรอดทน คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษา อาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประเภทธุรกิจการผลิต ได้แก่ เรียงร้อยไมตรี เศรษฐกิจพอเพียง และรู้รักสามัคคี คุณธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน จำแนกตามประเภทธุรกิจ ได้แก่ ธุรกิจการผลิตธุรกิจบริการและธุรกิจการจัดจำหน่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ดังนี้ พากเพียรอดทน เสริมสร้างคนดีและชื่อเสียงสุจริต นอกจากนี้การเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าแถวเคารพธงชาติของนักเรียนนักศึกษายังได้รับทราบข่าวสารที่โรงเรียนประกาศแจ้ง ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการมาร่วมกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกถึง 3 สถาบันหลักที่ชาวไทยทุกคนพึงปฏิบัติและให้ความเคารพ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3. ผลการประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา

จากการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ด้วยใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการนำไปพัฒนานักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงได้เชิญหัวหน้าแผนกวิชาในแต่ละ

ละแผนกวิชา ร่วมประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ร่วม
วิพากษ์ วิจารณ์ วิเคราะห์ และสรุปผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของนักเรียนนักศึกษา โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ผลการประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา โดย
ภาพรวมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับมาก นักเรียนนักศึกษามีพฤติกรรมความมี
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาน่าจะเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุน
จากผู้บริหาร ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน และจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง
ต่อเนื่องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และค่อยเป็นค่อยไป สอดคล้องกับ สถานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
(2550 : 7-8) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมในเด็กย่อมสามารถกระทำได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เท่าที่
สติปัญญาของเด็กจะเรียนรู้ และคุณธรรมที่นำมาพัฒนาที่ควรไม่ยากเกินไปในการฝึกฝน เช่น ความมี
ระเบียบวินัย ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการประหยัด เป็นต้น มีแนวทางการ
พัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 63-67) ได้กล่าวถึงวิธีการ
ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม คือ วิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการ
เลียนแบบ (Immitation) ก็ดี การเทียบเคียง (Identification) ก็ดี ล้วนเป็นวิธีที่อาศัยตัวแบบลักษณะ
และความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิธีนี้ เพราะตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูด
และชักชวนให้ผู้อื่นสังเกตเห็น เกิดความเชื่อและคล้อยตามได้ ตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อเด็กได้มากได้แก่
พ่อ แม่ ผู้ใหญ่และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเลียนแบบได้มาก คือ ความ
เหมาะสมของตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออก จะ
ทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มาก ลักษณะภายในของผู้เลียนแบบก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดการ
เลียนแบบได้เช่นกัน

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย จากการ
ดำเนินการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่าสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ดีขึ้น
กว่าเดิม ซึ่งผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
นักศึกษา โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยีมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการวิจัยและพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาอย่างจริงจังต่อเนื่องต่อไปอีก จนกว่านักเรียนนักศึกษาจะได้รับ
การพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียน ธีรภาคเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ มีข้อที่ควรพิจารณาเมื่อจะดำเนินการพัฒนา ครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนานักเรียนนักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา ไม่ควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของคนหนึ่งคนใด โดยไม่ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของงานพัฒนานักเรียนนักศึกษาเพียงลำพัง และให้ถือว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา เป็นงานปกติ และเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องอบรมสั่งสอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดี โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัดสรร และสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาอย่างพอเพียงเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา

1.3 การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนา ต้องพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีทิศทางที่ชัดเจน ไม่สามารถพัฒนาได้เพียงชั่วข้ามคืน เพราะเป็นนามธรรม เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด จิตใจ และพฤติกรรม ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา จึงต้องใช้ความรอบคอบ ใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนจนทำให้นักเรียนนักศึกษาก็คิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติ กลายเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ถาวร และที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และตัวของนักเรียนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรม หรือกลยุทธ์อื่นๆ ในการปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปในการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาในลำดับต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษากระบวนการในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา บูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

2.3 โรงเรียนควรพัฒนา ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำวิจัยสถาบัน โดยเน้นให้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลที่หลากหลาย ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา

2.4 ควรมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นวิทยากรดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษา โดยใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY